

Goedendag en bedankt dat u de tijd neemt om mijn reactie op het wetsvoorstel thuisonderwijs te lezen. Mijn naam is Iris van Meer, 30 jaar oud, gelukkig getrouwd en woon in Culemborg. Na mijn VWO heb ik de Bachelor Gebarentaalwetenschap, de Bachelor Algemene Sociale Wetenschappen en *de Research Master Child Development and Education* afgerond aan de Universiteit van Amsterdam. Samen met mijn man voeden wij onze drie jonge kinderen op. Voor de oudste zijn we in vertrouwen in afwachting van de eerste bevestiging van de vrijstelling voor thuisonderwijs.

De vrijstelling blijft alleen toegankelijk met richtingsbezwaren en thuisonderwijs blijft verboden na schoolgang. Dit onderdeel van de wet is behoorlijk discriminerend, op levensovertuiging. Iemand met een katholiek geloof kan op deze manier namelijk geen thuisonderwijs geven (er zijn overal in ons land op redelijke afstand van woonadressen katholieke basisscholen te vinden), terwijl iemand die boeddhist is, altijd op basis van levensovertuiging vrijstelling kan krijgen, daar er geen boeddhistische basisscholen zijn in Nederland. Waarom zou je zoiets, dat sterk discriminerend is, in de wet willen verankeren? Er zijn bovendien momenteel veel “thuiszitters”, kinderen die uitvallen op school, waarvan de ouders graag thuisonderwijs zouden willen geven. Dat zijn bijvoorbeeld (zeer) hoogbegaafde kinderen, kinderen met een beperking of kinderen met schooltrauma. Het kost die ouders (en de staat!) nu erg veel tijd en energie om andere, vaak minder goed passende, onderwijsvormen voor deze kinderen te vinden, terwijl een deel van die ouders ervoor open staan om thuis goed, passend onderwijs te geven aan hun kinderen.

Daarom stel ik voor: **Vrijstelling van schoolonderwijs is onafhankelijk van de religieuze overtuigingen van de ouders en is ook nog mogelijk na (falende) schoolgang.**

Het onderwijs moet in het Nederlands plaatsvinden. Wij willen onze kinderen graag ook Engels en Nederlandse gebarentaal aanleren en die drie talen worden door elkaar heen gebruikt. We geloven erin dat talen aanleren het beste gaat in de kritieke taalperiode, en niet pas in de puberteit, zoals gebruikelijk in het Nederlandse schoolsysteem. We dragen er uiteraard zorg voor dat de kinderen geen achterstanden oplopen in het Nederlands. We kijken daarvoor naar de SLO doelen van wat de kinderen per jaar ongeveer moeten kennen en kunnen.

Ik kan me ook voorstellen dat ouders van dove kinderen, (in 90% van de gevallen zijn die ouders zelf horend) kiezen voor thuisonderwijs. Zij doen er dan goed aan om dit in Nederlandse Gebarentaal te doen, omdat die taal volledig toegankelijk is voor dove kinderen. Ik kan me daarom echt niet vinden in dit gedeelte van het wetsvoorstel.

Hoe zit het daarnaast met expats die wéten dat ze maar kort in Nederland zijn? Op internationale scholen is de voertaal Engels en krijgen kinderen daarnaast het vak Nederlands. Dat zou voor thuisonderwijzende ouders ook gewoon mogelijk moeten zijn.

Daarom stel ik voor: **De ouders dragen er zorg voor dat het kind voldoende Nederlands beheerst om mee te draaien in onze maatschappij.**

Het onderwijs moet thuis plaatsvinden. Onze kinderen zijn nu nog klein (1, 3 en 5 jaar oud), maar we ondernemen veel met hen. We gaan naar de markt, de supermarkt, de bibliotheek, het zwembad, de natuur in, naar muziekles. Als ze ouder worden, breiden we deze activiteiten uit met thuisonderwijsbijeenkomsten, museabezoeken en “naschoolse” activiteiten zoals scouting, muziekles, sport, zeilkampen, of andere dingen die de interesse van de kinderen grijpen. Daar leren ze ongelooflijk veel van! Onze rekenlessen zijn verweven met het tellen van appels op de markt, met het geven van geld en controleren van wisselgeld in de supermarkt en met het lezen en voorlezen van boekjes in de bibliotheek. De musea zijn overdag, doordeweeks, buiten de schoolvakanties veel rustiger, waardoor ze meer vragen kunnen stellen en meer informatie tot zich kunnen nemen.

Het zou onze kinderen kortom ontzettend te kort doen als het onderwijs alleen tussen de vier muren van onze fijne woning zou mogen plaatsvinden. Het veelgehoorde argument dat thuisonderwijskinderen zich sociaal-emotioneel niet kunnen ontwikkelen is in de huidige situatie niet waar: thuisonderwezen kinderen komen vaak “buiten” en er worden zeer veel activiteiten georganiseerd met diverse thuisonderwijsgezinnen. Zonde als daar door dit wetsvoorstel ineens een einde aan zou komen. Daarom stel ik voor: **Het onderwijs moet in een veilige, gevarieerde, inspirerende omgeving plaatsvinden.**

Het onderwijs moet door één ouder gegeven worden. Ook dit onderdeel van het wetsvoorstel verbaast me. Heb je wel eens iets geprobeerd te leren van iemand die daar totaal geen passie voor had? En kun je je die ene middelbare school leerkracht herinneren die altijd vol vuur en passie ergens over vertelde? Je leert beter als je iets leert van iemand met een passie voor het vak. Ik ben ervan overtuigd dat je méér over geschiedenis leert in een museum, met een enthousiaste gids en spannende speurtocht, dan thuis aan de keukentafel met mama uit een schoolboek. Ik denk dat je meer leert over de tafels door eindeloos Yahtzee te spelen met opa, dan door het opdreunen van rijtjes met 30 anderen in een klaslokaal. Mijn kinderen zullen meer leren over voetbal op de voetbalclub, meer over zeilen bij scouting en meer over viool bij vioolles, dan van hun mama die niet zo dol is op voetbal of zeilen en nog nooit een viool heeft aangeraakt. Ik heb mijn kwaliteiten en die zet ik graag in bij het thuisonderwijs. Mijn man heeft andere kwaliteiten en zet die met evenveel passie en liefde in. Wat betekent het ook in praktische zin dat één ouder het onderwijs verzorgt? Mag mijn man dan geen boekjes meer voorlezen, geen knutsels meer maken, de kinderen niet meenemen op uitstapjes? Mijn moeder staat daarnaast al 40 jaar voor de klas en leert onze kinderen, tijdens logeerweekenden, met passie over van alles, zou ze daar dan mee moeten stoppen? Mijn zus is onze gastouder en heeft tevens de PABO afgerond. Mag zij dan geen “werkboekjes” met de kinderen maken als deze daar zelf om vragen? Mogen ze geen Klokhuis afleveringen kijken en daar dan veel vragen over stellen aan welke volwassene dan ook in hun omgeving?

Samen kijken mijn man en ik als verantwoordelijke en betrokken ouders waar eventueel hiaten zitten in onze gemeenschappelijke kennis en vaardigheden: die vullen we dan aan met andere mensen uit onze samenleving. Net zoals scholen leerkrachten muziek, lichamelijke opvoeding inhuren en “experts” laten langskomen van bijvoorbeeld politie of kerk. Daarom stel ik voor: **De ouders dragen eindverantwoordelijkheid over het onderwijs aan hun kind en schakelen daar, waar nodig of wenselijk, hulp van buitenaf bij in.**

Er worden gesprekken gevoerd met kinderen voor de verkrijging van de vrijstelling. Waar is dat goed voor? Welke angst probeer je te sussen met het spreken van 4 (!!)jarige kinderen? Onze middelste is nu 3,5 jaar oud en moet altijd een beetje ontdooien bij mensen die ze niet kent. Daar heeft ze gerust wat tijd voor nodig, maar als ze eenmaal los is, kletst ze je de oren van het hoofd. Heel normaal voor een peuter, lijkt mij. De huidige opleiding tot leerplichtambtenaar is 3 dagen: wanneer gaat die leerplichtambtenaar dan alle kennis op doen om te leren om uit een gesprek met een kind van vier jaar oud een conclusie te kunnen trekken over de bekwaamheid van ouders? Of over de geschiktheid van onderwijs?

Daarom stel ik voor: **De ouders en de leerplichtambtenaar hebben (mogelijk) een gesprek. Indien er gerede ernstige twijfels bestaan over de fysieke of psychische gezondheid van een kind, kan daarvoor een medische professional worden ingeschakeld.**

Er worden toetsen afgenomen op 6-, 9- en 12-jarige leeftijd. Ik begrijp dat de inspectie meer zicht wil op kinderen die thuisonderwijs krijgen, maar ik vraag me daarbij wat toetsen precies bijdragen. Wat gaat er bijvoorbeeld met de toetsresultaten gedaan worden? Kinderen op basisscholen maken toetsen soms ook slecht, maar zijn daarmee niet ineens hun veilige vertrouwde plek op school kwijt. Zou dat voor thuisonderwezen kinderen wel zo worden? Wordt de uitslag van de toets bepalend voor de plaats van onderwijs? Dat zou een enorme, en mijns inziens onterechte, druk leggen op zeer jonge kinderen. Toetsen zijn in het kleuteronderwijs niet voor niets afgeschaft, waarom zouden zesjarige thuisonderwijs kleuters dan wel een toets moeten doen? Ook is van belang waar de toets plaats vindt: als dat in een grote zaal in een onbekend gebouw is, kun je, zeker op deze jonge leeftijden, niet verwachten dat de kinderen op hun eigen niveau presteren. Als de toets thuis plaats vindt, kun je je afvragen of het werken met een jaarlijks portfolio (per vak, per interessegebied, per kerndoel) niet een veel beter beeld geeft dan één toetsmoment per 3 jaar.

Bovendien is dit summatieve toetsen veel minder informatief dan formatief toetsen, waarbij de resultaten vooral een leidraad vormen voor de onderwijzer, in plaats van een eindoordeel voor de student.

Daarom stel ik voor: **De ouders maken, eventueel samen met het kind, elk jaar een portfolio. Daarin worden de kerndoelen uit het onderwijsplan gekoppeld aan de behaalde leerontwikkeling van het kind. Dit portfolio en het onderwijsplan voor het volgende jaar, worden jaarlijks voor 1 augustus bij de leerplichtambtenaar ingeleverd en/of besproken met de ouders.**

Bedankt voor het lezen van deze argumenten. Ik wens u moed om al deze reacties door te lezen en ik hoop dat daarbij ook het besef komt dat het wetsvoorstel dat er ligt, geen goede middelen beschrijft om thuisonderwijs op een prettige manier te laten verlopen. Niet voor de ouders, niet voor de kinderen en qua werklust zeker ook niet voor de inspectie. Dat moet fijner kunnen, zoals de NVvTO dat ook al in veel gesprekken heeft aangegeven.